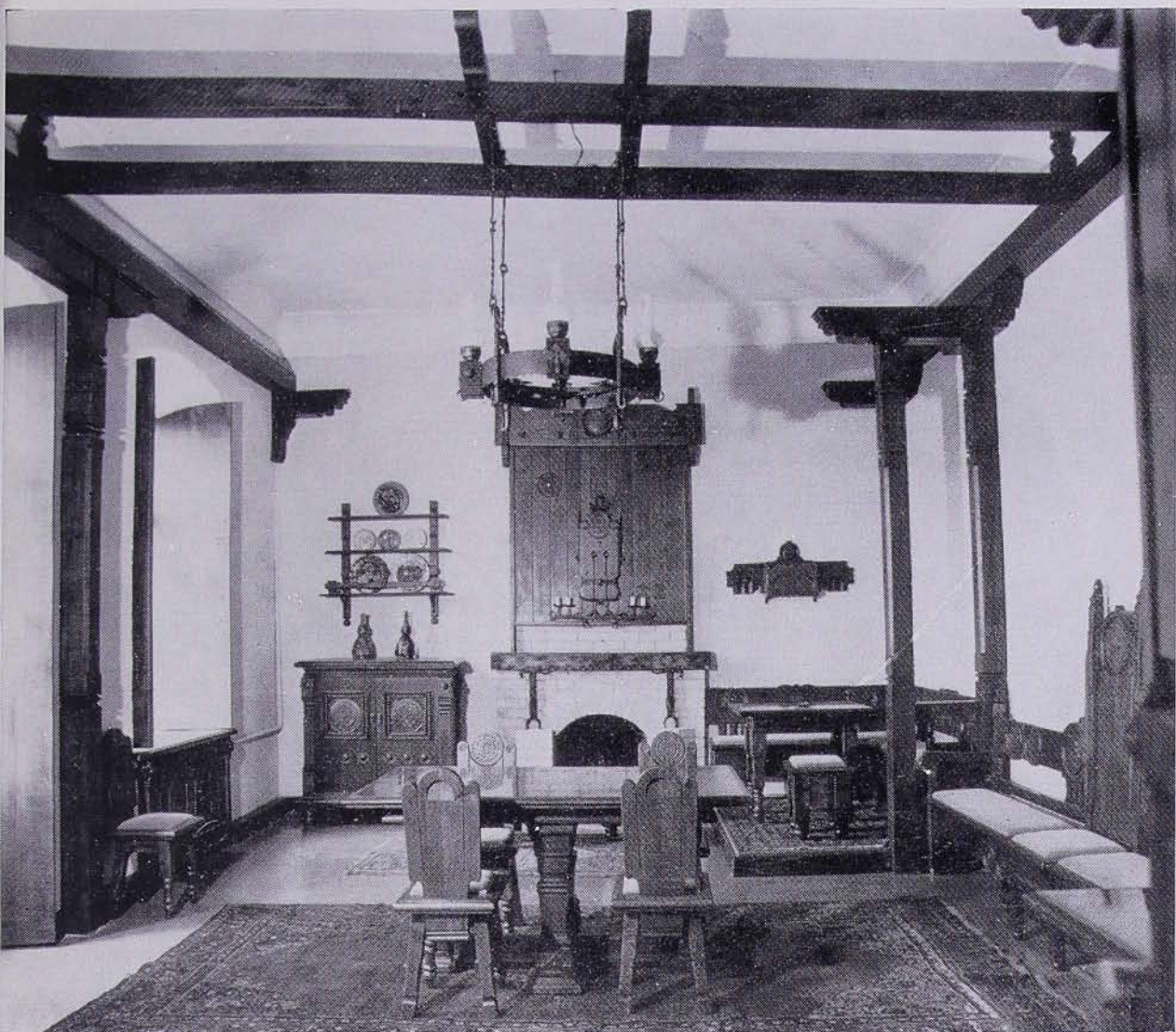
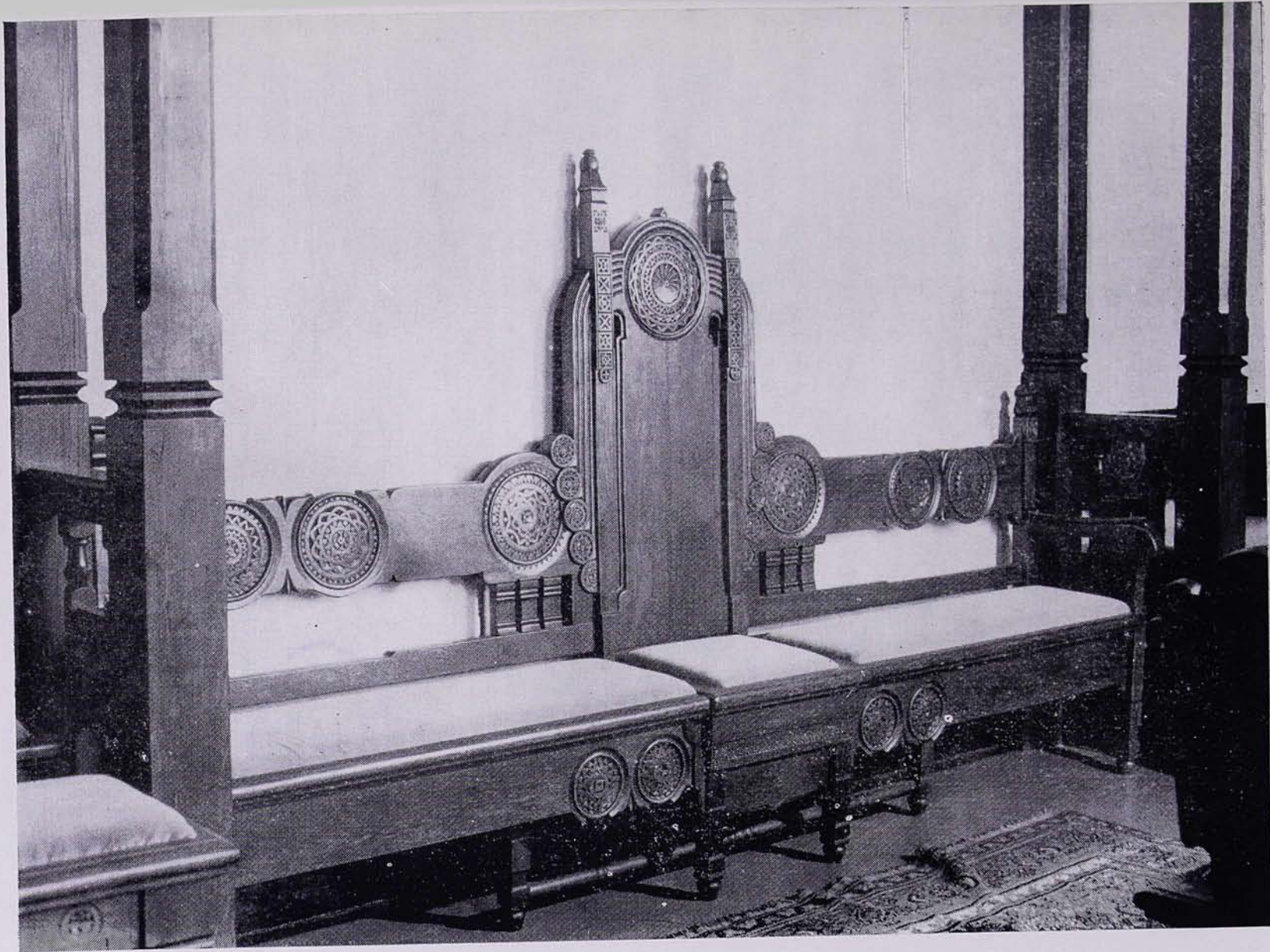

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍԱՐԱՆ ԴԱՀԼԻԺԻՑ

ՎԱՆԱՏԱՆ ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ-ԴԱՀԼԻԺԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱԶԿԱԹՈՒՐԸ

«ԲԱՐԵՋԱՐԴԵՑԱԻ ԴԱՀԼԻԾՍ ՈԾՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ»

ՍՈՒՐԲ ՀՈՒՓՄԻՄԵԻ ՎԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ-ԴԱՀԼԻԾԻ ԲԱՐԵՋԱՐԴՈՒՄԸ

Գրիգոր Խանջյանը վերջին տասնամյակում զգալի աջիստանք է կատարել կիրառական արվեստի բնագավառում: Նա հատուկ վերաբերմունք ունի դեպի փայտի գեղարվեստական մշակումը: Նրա էսքիզներով են պատրաստվել Գեղարդի վանքի և Երևանի Ս. Սարգիս եկեղեցու դռները, որոնցում ստեղծագործաբար լուծված են ազգային պարզարվեստից ընտրած մանրամասների պուգորությունները: Նկարիչն ունի նաև ճարտարապետության և նրա հատվածների միասնական զգացողություն, արվեստի և ճարտարապետության համադրության զգացողություն:

Ճարտարապետության և փայտի գեղարվեստական փորագրության ծանոթագրության օրինակներ նա արդեն ստեղծել էր Երևանում բացված փայտարվեստի ցուցասրահում և այլ վայրերում: Նրա էսքիզները նորովի հնչեցին նյութի վրա, երբ բարձրաքանդակի, ցածրաքանդակի և գծային փորագրությունների ջնորհիվ այդ իրերը ստացան լուսաստվերային ու գունային արտացոլումներ: Փորագրող վարպետներ Ռ. Տեր-Թադևոսյանը և Վ. Կարապետյանը գտան իրենց նկարչին, իսկ Գ. Խանջյանը՝ իր փորագրիչ-վարպետներին:

Գրիգոր Խանջյանը ստեղծեց նաև ժամանակակից հայկական կահույքի էսքիզներ Ս. Հռիփսիմի բակում գտնվող վանատան ընդունարան-դահլիճի համար:

Սա այն ջենքն է, որ կառուցել է Խրիմյան Հայրիկը և որտեղ տարբեր ժամանակներում ապրել են հայ անվանի դեմքեր, այդ թվում Գարեգին վարդապետ Հովսեփյանը, Վարդ-

գես Սուրենյանցն ու Մարտիրոս Սարյանը:

Ընդունարան-դահլիճի դռների բացվածքից այցելուի հայացքն ընկալում է բուխարիկը, ինչպես նաև կենտրոնական սեղանն ու նրա ջուրջը դասավորված չորս աթոռները: Աջ պատի տարածքը երեք բաժանում ունի. անկյուններում՝ բազմոցներ փոքր սեղաններով և փոքր աթոռներով, իսկ մեջտեղում՝ հենակավոր բազմոց: Կահույքի տեղաբաշխման հետ անհրաժեշտ էր գտնել նաև յուրաքանչյուր իրի ձևը, այդ ձևի կապը ինչպես հարևան դարձած այլ իրի, նույնպես և հյուրասենյակի ընդհանուր կահավորման հետ: Անհրաժեշտ էր գտնել յուրաքանչյուր իրի չափը, նրա հարաբերությունը մյուս իրերի չափի հետ, ինչպես նաև՝ ձևավորման սկզբունքները: Գ. Խանջյանը կարողացավ իր նախանկարներում գտնել նաև յուրաքանչյուր իրի ինժեներական կառուցվածքը, որը խարսխված էր նրանց առանձին հատվածների համամասների միասնականության վրա: Եթե պատերին փակցված թարեքներն ու գոլյամանները պոտ դեկորատիվ նշանակություն ունեն, իսկ դա թելադրում էր երանց հարդարանքի պարզամոտիվների տեսականին, ապա աթոռները, սեղաններն ու բազմոցները պոտ ուտիլիտար նշանակություն ունեն, և սա էլ նրանց ձևավորման հիմքն էր: Նկարիչը մեծ ուշադրություն է դարձնում հենակներին, աթոռներին՝ հարթ են, իսկ բազմոցների հենակների ձևավորումը թելադրված է նստողների քանակից. երեք մարդ, որոնց մեջտեղում ընկած տարածության վրա տեղավորված են խաչքարերը հիշեցնող պարզավառանիկներ: Սրանք կրկնվում են նաև պահարանի դռ-

ների վրա, բավականների ու աթոռների հե-
ակների վերևում, բավանցների ցածի մասե-
րում: Փայտի ողորկ մշակումներում օգտա-
գործված է կիսափայլեցումը: Նկարչի շարա-
դրությունից դուրս չի մնացել ոչ մի հատ-
ված: Անգամ իրերի ոտքերը մշակված են
տվյալ իրի գեղարվեստական կերպարի շըր-
ջանակներում, նրա համամասնությունների
ստեղծման սկզբունքների ոլորտներում:

Այստեղ է ահա, որ բարձր գնահատական
պետք է տալ փայտը մշակող վարպետների
աշխատանքին: Ռուբեն Տեր-Թադևոսյանն ու
Վլադիմիր Կարապետյանը իրենք են ընտրել
կաղնու փայտը, իրենք են չորացրել, իրենք
են մշակել ու ձև տվել նրա յուրաքանչյուր
հատվածին: Մշակել են սիրով, պատասխա-
նատվության մեծ պագումով, գործի խոր ի-
մացությամբ: Աչք են ջղում իրերի կորա-
գծերը, նրանց հստակ ուրվագծային շեշտա-
դրումները, միատարր ու միասնական հըղկ-
ված տարածքները, պարզաքանդակների
նրբագույն մշակվածությունը, փայտի ֆակ-
տուրայի պզգոցողությունը:

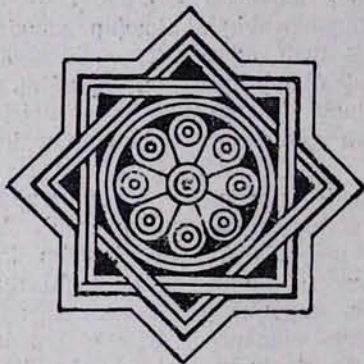
Գունային առումով, ընդհանուր ձևավոր-
ման մեջ, որտեղ կարևոր դեր են խաղում
պատերի սպիտակը, փայտի ջազանակագույն
երանգներն ու երկաթի սևը, առաջնահերթ
նշանակություն են ստանում նաև երեսա-
պատման համար ընտրված կանաչ-դեղնա-
գույն ընտիր թավիշը և հատակին գցած գոր-
գերի գունագեղությունը: Այս ամենը ստեղ-
ծում են այնօրինակ հարմարավետություն,
որը շատ անհրաժեշտ է հյուրասենյակին:

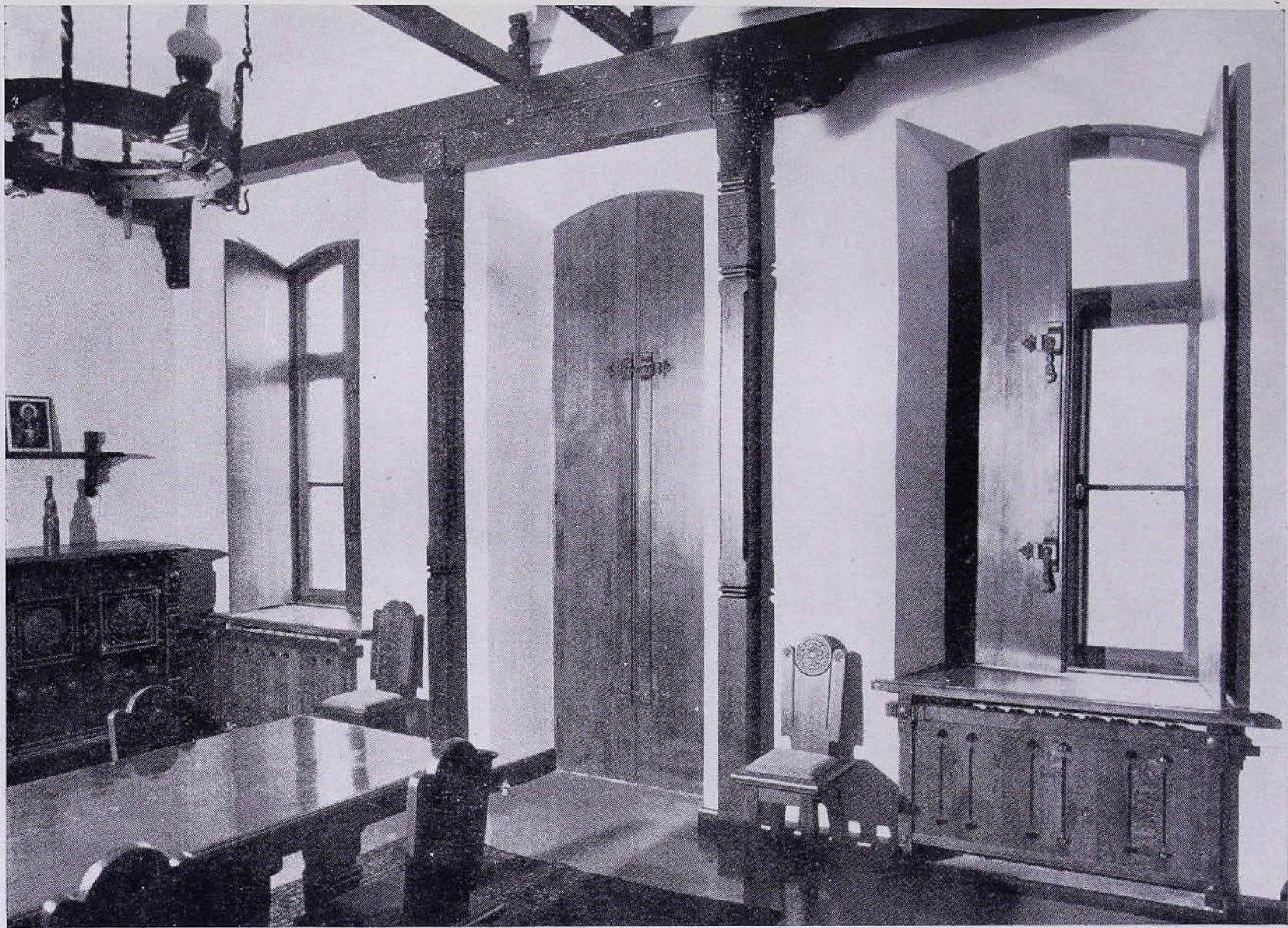
Գրիգոր Խանջյանը ստեղծեց «ավանդույթ
և արդիականություն» ոճական ապագային կա-
հույքի օրինակները:

Սբ. Հռիփսիմեի վանատան ընդունարան-
դահլիճի բարավորի վրա տեղադրված փայ-
տին փորագրված է.

«Ի ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ Տ. Տ. ՎԱԶԳԵՆ Ա
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԲԱՐԵՋԱՐԴԵՅԱՒ ԴԱՀԼԻՃՍ
ՈՃՈՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ի ՎԱՅԵԼՈՒՄՆ ԱԶԳԻՍ
ՀԱՅՈՑ. ՈՆԼԼԱ»:

ՄԱՆՅԱ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

ԸՆԴՈՒՆԱՐԱՆ-ԴԱՀԻԺԻ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՊԱՏԸ